

1022021

10000 1/300

Profit and loss account

All figures in thousands of NOK	Note	2002	2001	2000
Foreign interest income				
Interest on bank deposits/loans	2	2 170 968	3 226 943	2 584 568
Interest on bearer bonds and Treasury bills	2, 5	6 313 887	7 903 585	8 725 846
Other interest income		169 079	258 465	338 292
Share dividend, BIS	7	15 221	14 959	14 373
Total foreign interest expenses		8 669 155	11 403 952	11 663 079
Return on investments for Government Petroleum Fund	18	-130 010 197	-23 955 688	14 178 454
Foreign interest expenses				
Interest on deposits/borrowings	2	1 881 050	2 425 249	1 752 469
Interest to foreign customers		15 557	41 971	44 175
Total foreign interest income		1 896 607	2 467 220	1 796 644
Net foreign interest income		-123 237 649	-15 018 956	24 044 889
Domestic interest income				
Interest on bearer bonds		635 993	696 710	682 771
Interest on negotiable notes and short-term paper		0	8 265	158 910
Interest on loans to banks		38 188	947 701	323 779
Interest on other loans		48 085	42 029	36 689
Total domestic interest income		722 266	1 694 705	1 202 149
Domestic interest expenses				
Interest to the Treasury	15	1 654 300	4 813 988	3 561 391
Interest (return) to Government Petroleum Fund	18	-130 010 197	-23 955 688	14 178 454
Interest to public account holders	15	4 229	125 318	7 707
Interest to banks		2 876 431	1 082 317	1 012 364
Other interest expenses		6 126	9 883	9 726
Total domestic interest expenses		-125 469 111	-17 924 182	18 769 642
Net domestic interest expenses		-126 191 377	-19 618 887	17 567 493
Net interest income, domestic and foreign		2 953 728	4 599 931	6 477 396
Dividend		402 293	136 379	0
Valuation changes				
Net losses (-)/gains on foreign exchange	1, 2	-24 442 031	-4 877 135	5 988 149
Net losses (-)/gains on foreign securities and financial instruments	1, 2	-2 559 906	-3 912 645	1 582 116
Net losses (-)/gains on Norwegian securities	1	418 166	151 034	503 014
Net valuation changes		-26 583 771	-8 638 746	8 073 279
Net interest income, dividends and valuation changes		-23 227 750	-3 902 436	14 550 675
Operating income				
Fees and commission income		18 566	88 726	126 693
Other income	13, 18	651 294	465 555	458 418
Total operating income		669 860	554 281	585 111

THURSDAY

M

A92STLB2

A11 01/07/2010 457

COMPANIES HOUSE

ALP6RKNO

A09 07/06/2010 51

COMPANIES HOUSE

Operating expenses				
Wages, salaries and other personnel costs	16	445 625	501 887	555 713
Restructuring costs	16	70 877	103 037	129 860
Depreciation and write-downs	11	123 668	108 391	120 249
Other operating expenses	13	890 898	672 531	608 386
Total operating expenses		1 531 068	1 385 846	1 414 208
Net operating expenses		861 208	831 565	829 097
Operating profit before allocations and loan losses/bad debts-24 088 958		-4 734 001	13 721 578	
Allocations and loan losses/bad debts	1	2	70	-37
Profit/loss(-) for the year		-24 088 960	-4 734 071	13 721 615
Transfers:				
Profit/loss(-) for the year		-24 088 960	-4 734 071	13 721 615
Transferred from the Adjustment Fund	20	23 691 494	4 725 769	0
Transfers from 'Other capital\quote	19	397 466	79 417	80 197
Reserves		0	71 115	13 801 812
Allocated to 'Other capital'	19	0	71 115	68 118
Total allocations		0	71 115	68 118

Balance sheet at 31.12.2002

All figures in thousands of NOK			
ASSETS	Note	2002	2001
International reserves	1,2	224 179 147	212 123 800
Gold reserves	3	2 805 880	2 932 674
Special drawing rights on the International Monetary Fund		2 189 733	3 191 702
Reserve tranche position in the International Monetary Fund	4	6 886 165	6 532 763
Loans to the International Monetary Fund		834 145	1 164 892
Deposits and loans, foreign banks	6	87 913 980	55 446 825
Foreign bearer bonds (incl Treasury bills)	5,6	105 139 231	117 274 632
Foreign equities		16 357 360	22 951 890
Accrued interest, earned, incl current assets		2 052 653	2 628 422
Investments for Government Petroleum Fund	18	608 474 538	613 317 485
Other foreign assets		8 912 048	12 407 635
The International Monetary Fund	4	8 887 327	12 382 857
Shares in the BIS	7	24 700	24 700
Other foreign deposits		21	78
Norwegian securities	1,8	12 837 536	11 523 342
Treasury bills/notes	8	2 087 695	2 450 649
Government bonds	8	10 749 841	9 072 693
Domestic lending		653 679	15 743 002
Banks		2 794	15 140 000
Other domestic sectors	9	650 885	603 002
Deposits in Norwegian banks		1 035 875	42 975
Other domestic assets		1 620 988	1 057 411
Accrued interest, earned		408 033	329 156
Other assets		1 191 200	701 265
Inventories, banknote and coin production	1	21 755	26 990
Shares in subsidiaries and associated companies	10	41 800	41 800
Fixed assets	1,11,12	1 574 619	1 832 102
TOTAL ASSETS		859 330 230	868 089 552

Oslo, 5 February 2003

Svein Gjedrem
Chairman

Jarle Berge
Deputy Chairman

Sylvi R. Sørfoenn

Trond R. Reinertsen

Vivi Lassen

LIABILITIES AND CAPITAL	Note	2002	2001
Foreign debt		62 772 707	56 211 296
Foreign banks		94 980	76 502
Borrowing, foreign banks	6	53 502 737	42 860 172
Foreign customers' sight deposits		9	662 140
The International Monetary Fund	4	8 887 588	12 383 147
Other foreign liabilities	7	287 393	229 335
Equivalent value of SDR allocations		1 583 011	1 898 351
Government Petroleum Fund's assets	18	608 474 538	613 317 485
Government Petroleum Fund's krone account	18	608 474 538	613 317 485
Notes and coins in circulation	14	44 954 570	46 633 235
Notes in circulation		40 836 071	42 743 609
Coins in circulation		4 118 499	3 889 626
Domestic sight deposits		111 893 018	106 662 794
Treasury		52 491 753	83 502 622
Central government registrars		28 805	39 824
Central government funds		240 405	5 165
Banks		57 626 580	21 614 118
State lending institutions and state enterprises		1 427 268	1 405 602
Other deposits	9	78 207	95 463
Other domestic liabilities		4 213 792	2 696 139
Borrowing from domestic banks	6	3 498 432	2 005 658
Accrued interest, payable		100 677	51 327
Other liabilities	16	614 683	639 154
Capital		25 438 594	40 670 252
Adjustment fund	20	21 512 972	36 347 164
Other capital	11,19	3 925 622	4 323 088
TOTAL LIABILITIES AND CAPITAL		859 330 230	868 089 552
Derivatives sold	1,17	30 879 001	23 164 887
Derivatives purchased	1,17	34 262 328	28 989 742
Government Petroleum Fund, derivatives sold	18	143 088 671	109 491 630
Government Petroleum Fund, derivatives purchased	18	149 549 163	129 918 325
Allotted, unpaid shares in the BIS	7	309 557	324 329

Norges Bank's Executive Board

Sigbjørn Johnsen

Elsabeth Hunter

Jan Erik Martinsen
(Employees' representative)

Sonja Blichfeldt Myhre
(Employees' representative)

Notes to the accounts

Note 1. Accounting policies

General

Norges Bank's activities are not taxable, nor is Norges Bank subject to the Accounting Act. The accounts are presented in accordance with laws and regulations and generally accepted accounting principles in Norway, taking into consideration the special conditions applying to a central bank. Norges Bank departs from the rules in the Accounting Act if these differ from the recommendations of the International Monetary Fund (IMF) or practice in other central banks. Norwegian accounting legislation differs on the following points:

- Cash flow analyses are not prepared
- Gold is valued at market value with effect from 2002, even though gold is not sold

Norges Bank's accounts are adjusted to incorporate value-dating corrections. Securities trades are registered on the trade date.

According to agreement with the Ministry of Finance, Norges Bank's valuation principles are applied to the Petroleum Fund's portfolio.

Foreign exchange

Assets and liabilities in foreign currency were translated into NOK at 31 December 2002 on the basis of market rates from WM Reuters, London, at 4 pm. Income and expenses in foreign currency were translated into NOK at the exchange rates prevailing at the time of transactions.

Securities

The portfolio of foreign and Norwegian securities is valued at market value at 31 December 2002. The securities are classified as short-term, since they shall be available for intervention purposes.

Off-balance sheet financial instruments

Off-balance sheet financial instruments are contracts for future delivery of currency or securities at a pre-determined price. In the case of Norges Bank, these comprise forward exchange contracts, financial futures and interest rate swap agreements.

Forward contracts are recorded at forward rates. Forward premiums/discounts, futures contracts and interest rate swap agreements are carried at market value at 31 December 2002. Fluctuations in the market value are recorded in the profit and loss account under valuation adjustments.

Valuation of stocks

Stocks of raw materials at the Printing Works and the metal stocks for coin production are valued at the lower of average purchase price and fair value. Goods in progress and finished goods are valued at full production cost, which includes direct and indirect variable and fixed production costs. Obsolescence is taken into account.

Loan losses/bad debts

Actual loan losses/bad debts are charged as expenses. Estimated losses are charged as an expense after a concrete assessment of each loan/debt. On the balance sheet, estimated losses are entered as a reduction of loans outstanding.

Fixed assets

On the balance sheet, fixed assets are entered at original cost plus write-ups and less write-downs and linear depreciation. The Bank has a substantial collection of art, gifts and museum pieces such as medals, banknotes and coins. These have not been valued or recorded on the balance sheet.

Subsidiaries

Shares in subsidiaries are accounted for using the cost accounting method. Group accounts are not prepared.

Note 2. Foreign exchange reserves

Total international reserves amount to NOK 224.2 billion, including bonds subject to repurchasing agreements. The repurchasing agreements must be seen in connection with foreign funding, which, including accrued interest, amounts to NOK 53.7 billion. International reserves also include gold reserves and claims on the International Monetary Fund (IMF), neither of which is included in the foreign exchange reserves. After deduction of bonds subject to repurchase agreements and existing agreements on forward purchase and sale of foreign exchange, net foreign exchange reserves amounted to NOK 159.0 billion.

Net foreign exchange reserves at 31 December 2002

Figures in thousands of NOK	2002	2001
Deposits and loans foreign banks	87 913 980	55 446 826
Foreign bearer bonds and Treasury bills	105 139 231	117 274 633
Foreign equities	16 357 360	22 951 890
Accrued interest	2 042 370	2 628 422
- Interest earned on gold lending	-2 214	-6 585
- Interest earned IMF	-20 875	-24 386
Borrowing, foreign banks	-53 502 737	-42 860 172
- Accrued interest on borrowing, banks, and interest rate swap agreements	-142 528	-58 434
Gross foreign exchange reserves	157 784 587	155 352 194
- Forward foreign exchange purchases	4 383 481	3 632 684
- Forward foreign exchange sales	-3 127 516	-1 862 505
Net foreign exchange reserves	159 040 552	157 122 373

Return on net foreign exchange reserves

Figures in thousands of NOK	2002	2001
Interest income from bank deposits/loans	2 170 968	3 226 943
- Interest from gold lending	-14 445	-33 363
Interest income from bearer bonds and Treasury bills	6 313 887	7 903 585
Interest expenses on bank borrowing	-1 881 050	-2 425 249
Share dividends	402 292	136 379
Net interest income and dividend	6 991 652	8 808 295
Valuation adjustments, foreign securities and fin instruments	-2 559 906	-3 836 781
- Adjustments, gold	126 589	-71 115
Income forward foreign exchange transactions	227	12 097
Net valuation adjustments for foreign exchange	-24 442 030	-4 877 135
- Correction for changes, IMF	1 745 146	361 920
- Correction for changes, gold reserves	-1 994	-611
- Correction for changes in domestic foreign exchange investments	128 230	90 956
Net valuation changes	- 25 003 738	- 8 320 669
Return on net foreign exchange reserves	- 18 012 086	487 626

Note 3. Gold reserves

Gold reserves are marked to market with effect from 2002. The change in principle resulted in a write-up of NOK 586.5 million for the value of gold as at 1 January 2002. The effect of the change in principles has been entered under 'Other capital' (see Note 20). The market price (LME) at 31 December 2002 was USD 342.75 per ounce of pure gold, i.e. a market price of NOK 76 342.00 per kg of gold.

At end-2002, 33 494.7 kg of the gold bars were

placed in international banks as short-term loans. The market value of the gold on loan was NOK 2 557.1 million.

The gold bar reserves have been reduced by 26.6 kg since end-2001. The reason for this change is that the weight of the gold bars that are returned is not identical to the weight of the gold bars lent out. The weight differential is settled at the market value of gold at the time the gold is returned.

Interest on gold lending in 2002 amounted to NOK 14.4 million.

Gold reserves consist of	Weight in kg 31 12 02	Market value at 31 12 02 (NOKm)	Weight in kg 31 12 01	Market value at 31 12 01 (NOKm)
Bars	33 582.73	2 563.8	33 609.3	2 679.8
Coins*	3 171.4	242.1	3 171.4	252.9
	36 754.1	2 805.9	36 780.7	2 932.7

*The weight of the coins is the weight of pure gold in the coins. The market price for the coins' weight in pure gold is the same as that used for gold bars.

Note 4. Reserve tranche position in the International Monetary Fund

In millions of NOK	2002	2001
Norway's quota in the IMF	15 773.5	18 915.6
The IMF's holdings of NOK	-8 887.3	-12 382.8
Reserve tranche position	6 886.2	6 532.8

The reserve tranche position in the IMF is classified as "International reserves". The Fund's holdings of NOK are posted under "Other foreign assets" as the item "The International Monetary Fund". The corresponding liability, including the Fund's working account, amounting to NOK 8 887.6 million, is entered under "Foreign liabilities" as the item "The International Monetary Fund".

Note 5. Foreign securities

In millions of NOK	2002	2001
Short-term paper	566.6	0
Bearer bonds	104 572.6	117 274.6
Equities	16 357.4	22 951.9
Holdings foreign securities at 31 December	121 496.6	140 226.5

Investments are made in market-based, current financial assets which are valued at market value.

Note 6. Repurchase/reverse repurchase agreements

Repurchase agreements for securities in foreign currencies are included under "Borrowing from foreign banks". The book value (the transfer amount) of the repurchase agreements is NOK 53.5 billion. The market value of the securities is NOK 52.6 billion.

Reverse repurchase agreements for securities are entered as "Deposits and loans, foreign banks" under "International reserves". The book value of the reverse repurchase agreements is NOK 39.9 billion.

Repurchase agreements for securities in NOK are included under "Other domestic liabilities". The book value (the transfer amount) of repurchase agreements is NOK 3.5 billion. The market value of the securities is NOK 3.4 billion.

Note 7. Shares in the Bank for International Settlements (BIS)

Norges Bank has been allotted a total of 8 000 shares at 2 500 Gold Francs in the BIS. 4 000 shares were allocated in 1931, of which 25 per cent were paid for in the same year. In 1970, Norges Bank was allotted an additional 4 000 shares, of which 1 000 were bonus shares. The shares have been entered on the balance sheet at a value of NOK 24.7 million. This amount corresponds to the value of 4 000 shares in 1931 (NOK 7.2 million), plus the value of 3 000 shares in 1970 (NOK 17.5 million).

Norges Bank has a conditional obligation to pay for the remaining 75 per cent of the shares in either Gold Francs or gold. The liability is calculated at NOK 332.5 million on the basis of the price of gold on the London Stock Exchange on 31 December 2002. The portion of the conditional liability corresponding to the value of the shares at the time of allotment, i.e. NOK 22.9 million, is recorded under the item "Other foreign liabilities". The remainder of the conditional liability, NOK 309.6 million, is recorded as an off-balance sheet item. In 2002, the dividend on BIS shares amounted to NOK 15.2 million.

Note 8. Norwegian securities

In millions of NOK	2002	2001
Treasury bills	2 087.7	2 450.6
Norwegian government bonds	10 423.1	8 352.4
Norwegian government bonds in foreign currency	326.7	720.3
Holdings of Norwegian securities at 31.12	12 837.5	11 523.3

Note 9. Loans to and deposits from employees and pensioners

In millions of NOK	2002	2001
Housing loans to employees and pensioners	606.0	551.3
Other loans to employees	41.3	47.9
Total loans to employees at 31.12	647.3	599.2
Presented in the line "Other domestic sectors"		
Deposits from employees and pensioners 31.12	56.2	62.7
Presented in the line "Domestic sight deposits"		

Note 10. Shares in subsidiaries and associated companies

Shares in Bankplassen Parkeringsanlegg A/S

Norges Bank owns 100 per cent of the shares in Bankplassen Parkeringsanlegg A/S. The shares are recorded at cost, NOK 50 000, i.e. the nominal value of the shares. Norges Bank has paid NOK 34 million for its own parking places, and has also provided a subordinated loan of NOK 143.7 million, of which NOK 29 million was repaid to Norges Bank in the period 1997-2002. In 2002, Norges Bank's interest income on the loan totalled NOK 7 million. An agreement to sell 4/5 of the facility was signed in 2001. Formalities associated with sectioning of the facility remain to be settled before transfer takes place. 97 parking places are not being sold and can be used by the employees.

The pre-tax deficit is estimated at NOK 0.1 million.

Shares in Den Kongelige Mynt AS (the Royal Norwegian Mint)

Norges Bank owns 100 per cent of the shares in Den Kongelige Mynt AS. Operations in the newly formed limited company commenced on 1 January 2001. The company's share capital is NOK 25 million, fully paid up in 2000. A process aimed at selling the company is currently in progress.

In 2002, DKM AS achieved a pre-tax profit of NOK 2.0 million.

Shares in Norsk Kontantservice AS (NOKAS)

Norges Bank owns 33.5 per cent of the shares in NOKAS. The company was established by Norges Bank and a number of other banks, and started operations on 1 July 2001. There is equity capital of NOK 50 million, of which Norges Bank has a 33.5 per cent ownership interest. NOK 16.75 million has been paid in NOKAS' preliminary accounts for 2002 are estimated to show zero profit.

Note 11. Fixed assets

Figures in thousands of NOK

	Vehicles, machinery, computer equipment	Security system	Machinery, fixtures	Buildings	Bank buildings with installa- tions	Plant under construc- tion	Dwellings	Land	Total
Original cost at 1.1	140 803	54 809	62 346	509 920	1 728 555	48 589	2 950	93 299	2 641 271
+ Transfers from plant under construction	47 976					(47 976)			0
+ Additions	24 150	11 431	1 462			24 595			61 638
- Disposals	45 236	22 125	14 407	40 839	160 745	169	0	26 829	310 350
Adjustments				(38 771)	38 771				0
Original cost at 31.12	167 693	44 115	49 401	430 310	1 606 581	25 039	2 950	66 470	2 392 559
- Accum. depreciation and write-down	89 733	22 401	23 786	303 127	378 893	0	0	0	817 940
Book value at 31 December	77 960	21 714	25 615	127 183	1 227 688	25 039	2 950	66 470	1 574 619
Non-written-off remainder of previously revalued assets	0	0	0	111 276	1 224 786	0	2 950	64 920	1 403 932
Ordinary depreciation for the year	22 552	5 119	5 463	37 120	53 414	0	0	0	123 668
Of which write-off of revalued assets	0	0	333	35 577	53 254	0	0	0	89 164
Depreciation rate	20	15	10	5	2	0	0	0	

Note 12. Real estate

Norges Bank's properties at 31 December 2002 are specified below

Branch	Address	Year built/ purchased	Subsequent building projects	Year completed	Gross area (sq m) incl area let and staff flats
Bergen	Brødbenken 1-50% interest	1983/89	Restoration	1989/1990	5 364
Hammerfest	Sørøgt 10	1962	Restoration	1995,99 01	1 462
Stavanger	Domkirkepl 3, site, about 5 000 sq m	1964	Restoration	1991	3 254
Oslo	Bankpl 2, 207/198	1978/86	New building/ restoration	1986	65 000
	Bankpl 4 207/392	1899	Previous headquarters*	1992	
	Bankplassen parking facility 207/28	1948			
Course and holiday centres					
Venastul	Venabygd	1963	Restoration	1993	2 000 **
Vindåsen	Sundane, Tjøme	1948/56	Annex restoration	1960 1993	1 067
Abroad					
New York					
Staff flat	275, West 96th Street	1984			140

There are staff flats in Stavanger and Hammerfest connected with the bank premises

* Leased to the government for 80 years Expires on 21 November 2066 (Museum of Contemporary Art) Lease dated 21 November 1986
Deadline for notice of termination 21 November 2065

**Including manager's residence and parking facility

In 2002, the buildings connected with previous regional branches in Vardø, Bodø, Fredrikstad, Larvik, Lillehammer, Tromsø, Trondheim and Ålesund and the land in Stavanger were sold. The sales sum less the costs associated with the sale was NOK 135.3 million. Overall, the sales led to an accounting loss of NOK 49.9 million.

In January 2003, Norges Bank entered into contracts for the sale of buildings in Bergen and Hammerfest. In the accounts, a total of NOK 14 million was written down for expected losses on the sale of the properties.

The building in Stavanger will be sold when the future location of NOKAS's operations has been established.

Rented properties

In 2002, the Bank had rental contracts on the following properties

Address	Lease term	Area	Rent 2002
Bodø	30 06 2007	774 sq m	424 300
Kristiansund	15 05 2008	486 sq m	466 929
Larvik	31 03 2007	38.4 sq m	78 000
Oslo (Lillehammer)	25 years beginning in 1990	3 588 sq m	5 032 161
Vardø	30 06 2007	1 570 sq m	650 750
New York			
17 State St ¹⁾	31 08 2007	330 sq m	817 000
London			
14 Ryder Court ¹⁾	08 06 2005	170 sq m	GBP 111 772
			(incl. joint overheads)

¹⁾ In addition, Norges Bank rents apartments in London and New York which are made available to personnel who are posted to the external offices.

Note 13. Other revenues and other expenses

Distribution of other revenues and other operating expenses, by main items

Figures in thousands of NOK	2002	2001
Other revenues		
Total	651 294	465 555
Management fee Petroleum Fund etc	573 877	391 974
Rental revenues	20 806	15 680
Sale of computer, accounting and security services etc	22 587	9 376
Gain on sale of properties and operating assets	12 491	12 701
Sales revenues NBS	17 537	27 125
Other revenues	3 996	8 699
Other operating expenses		
Total	890 898	672 491
External management and settlement services	248 543	158 873
Loss on sale of operating assets and properties	72 102	13 540
Depot, transaction and intermediation fees	115 053	118 772
Central bank services and cash depots	50 395	32 199
Rent, operation of buildings etc	54 576	68 062
Computer equipment, maintenance, office equipment fittings etc	69 571	82 229
Consulting and computer services	144 216	47 070
Postage, telecoms and information	25 576	28 965
Materials, notes and coins	72 036	69 040
Other expenses	38 830	53 781

Note 14. Notes and coins

The Bank's cash holdings have been deducted from the item "Notes and coins in circulation"

Norges Bank is obligated to redeem notes and coins for a period of 10 years after they have ceased to be legal tender. In 2002, redeemed/invalidated banknotes and coins were charged to the accounts in the amount of NOK 3.9 million.

At 31.12.2002 there were a total of 5.1 million commemorative coins in circulation with a nominal value of some NOK 405.5 million. This amount is not included in the item "Notes and coins in circulation". Norges Bank is obligated to redeem the coins at nominal value.

Note 15. Interest to the Treasury

For the portion of 'Domestic sight deposits' – 'Treasury' that corresponds to central government foreign debt, the central government receives the accounting return on an equivalent, earmarked portion of the foreign exchange reserves (the immunisation portfolio). The return for 2002 was a negative NOK 807 million.

On the remaining portion of the deposits from the Treasury, interest of 4.75 per cent per annum was paid in the first quarter, 4.0 per cent per annum in the second quarter, 3.5 per cent per annum in the third quarter and 4.5 per cent per annum in the fourth quarter of 2002, i.e.

total interest income of NOK 2 461.0 million. The same interest rates were paid on deposits from government account holders who receive interest on their deposits.

Note 16. Salaries and pensions

The salaries of the Central Bank Governor and Deputy Governor are set by the Ministry of Finance, and in 2002 were NOK 1 112 900 and NOK 904 100 respectively. In addition, they have a company car at their disposal (benefits estimated at NOK 86 000 and NOK 118 000 respectively) and a free telephone.

A full old-age pension for the Central Bank Governor and the Deputy Governor is 2/3 of the prevailing salary for the position in question. Old-age pensions are payable from the date of retirement, albeit not before the age of 65. The earning period for a full pension is 12 years. At end-2002, these commitments were determined by actuarial assessment as being NOK 1.6 million and NOK 4.0 million, respectively, when coordination with the National Insurance Scheme is taken into account. Coordination with other employers is not taken into account in the calculations. Changes in 2002, which are NOK 0.4 million and NOK 0.5 million respectively (incl. employer's contribution) are charged to Norges Bank's operations.

Total expenses related to the Supervisory Council and the Executive Board were NOK 2.7 million in 2002.

Norges Bank's total pension obligations

Pension obligations not covered by the pension fund (relating to special pensions, early retirement schemes, current pensions and redundancy pay) are included on Norges Bank's balance sheet under the item "Other liabilities" in the amount of NOK 283.5 million. Pension obligations of NOK 216.4 million have been determined by actuarial assessment according to accounting standards for pension expenses (NRS-P). The calculations are based on a 6.5 per cent discount rate, 2.5 per cent basic pension adjustment, 2.5 per cent adjustment of the basic amount (G) in the national insurance system, 3 per cent future wage growth and standard turnover. This figure does not take account of agreements concerning redundancy pay and early retirement which come into effect in 2003 or later. These obligations are estimated at NOK 67.1 million and are included in the total pension obligations.

Pension expenses charged to operations in 2002

Total pension expenses in 2002 (including redundancy pay and early retirement pensions) amounted to NOK 69.0 million. Of this amount, NOK 41.2 million has been charged to the Bank's cost accounts. In addition, NOK 27.8 million has been charged to the Bank's profit and loss account, corresponding to the increase in pension obligations (including redundancy pay and early retirement pensions) from end-2001 (NOK 255.7 million) until end-2002 (NOK 283.5 million).

Restructuring costs

Costs related to study packages, redundancy pay and early retirement amounted to NOK 70.9 million in 2002. NOK 43.5 million represented current pensions in 2002 and NOK 27.4 million represented the increase in future pension commitments. The costs (which are largely covered in the discussion of pension expenses charged to operations) are presented in the item "Restructuring costs". Future obligations associated with restructuring amounted to NOK 240.8 million at end-2002.

The Pension Fund (secured pensions)

Norges Bank's ordinary pension obligations are covered by the Bank's own pension fund, which is organised as a foundation. The Bank guarantees pension fund payments. The employer's contribution to the pension fund in 2002 was covered by capital from the pension premium fund.

Pension obligations as at 31.12.2002 amounted to NOK 1 482.0 million, according to an actuarial assessment based on the same principles as the assessment in 2001. The assessment is based on a discount rate of 4 per cent. The assumptions concerning mortality, disability and other demographic factors are based on the standard K1963 basis for group pension insurance. The pension obligations item includes a supplement of 3 per cent to cover future administrative costs. Calculation of the

pension obligation for each individual is based on the pension benefits earned or being received by that individual as of 31 December 2002. Pension commitments are equal to the estimated cash value of the earned benefits.

The Bank's pension scheme covers 2 477 persons, of whom 1 002 are drawing a pension, 1 092 are active members contributing to the fund and 383 are former employees with deferred rights. Included in the figure for active members are 287 employees at the Royal Norwegian Mint (Den Kongelige Mynt AS) and Norsk Kontantservice AS.

Pension obligations calculated according to accounting standards for pensions amount to NOK 1 336.8 million. The calculations are based on a 6.5 per cent discount rate, 2.5 per cent basic pension adjustment, 2.5 per cent adjustment of the basic amount in the national insurance system, 3 per cent future wage growth and standard turnover. Pension fund assets valued at fair value exceed the calculated liability by NOK 40.5 million. The amount is not recorded on Norges Bank's balance sheet.

Note 17. Forward exchange contracts and derivatives

Norges Bank uses forward exchange contracts, listed futures contracts and interest rate swaps to manage interest rate risk and foreign exchange risk related to the foreign exchange reserves.

Forward exchange contracts

Forward exchange contracts are agreements to purchase or sell foreign currency at a future date at a predetermined price. At 31 December 2002, currency had been purchased on forward contracts for a total of NOK 4 383.5 million and sold on forward contracts for a total of NOK 3 127.5 million.

Derivatives

Financial futures

Listed futures contracts are agreements to purchase or sell a standard quantity of a financial instrument, the value of an equity index, or foreign currency at a future date at a price set when the contract is concluded. At end-2002, listed futures contracts with a total market value of NOK 7 270.6 million had been purchased. In addition, listed equity index futures with a market value of NOK 289.9 million had been purchased. Listed financial futures with a market value of NOK 5 170.0 million had been sold.

Securities with a market value of NOK 361.1 million at end-2002 had been pledged as collateral for the initial margin.

Interest rate swaps

A swap is an agreement between two parties to exchange payments on several given dates in the future in accordance with a set of rules specified in the agreement. An interest rate swap agreement is an agreement in which both parties' payment obligations are determined by interest rates which are fixed or dependent on

movements in a specified reference rate, multiplied by a hypothetical principal. The net market value is calculated by discounting the future cash flows in the interest rate swap agreements. At end-2002, interest rate swaps with a market value of NOK 22 581 4 million had been sold, and interest rate swaps with a market value of NOK 22 318 3 million had been purchased.

Note 18. Government Petroleum Fund

At 31 December 2002, the Government Petroleum Fund had krone deposits in Norges Bank amounting to NOK 608 5 billion. The equivalent of the amount in NOK has been invested in foreign currency in an earmarked portfolio.

The Petroleum Fund's portfolio is distributed among the following instruments:

Figures in thousands of NOK	31 12 2002	31 12 2001
Short-term assets, incl. deposits in foreign banks	9 877 743	20 002 123
Money market investments in foreign financial institutions against collateral in the form of securities	188 229 945	121 848 011
Borrowing from foreign financial institutions against collateral (securities)	-209 803 763	-119 092 695
Foreign interest-bearing securities	394 253 546	350 008 902
Foreign equities	226 354 150	240 884 381
Forward contract adjustments	122 752	39 018
Total portfolio before remuneration for management	609 034 373	613 689 740
Accrued management remuneration	-559 835	-372 255
Total portfolio recorded value	608 474 538	613 317 485

Norges Bank's management remuneration, NOK 559 8 million, is included in the item "Other operating income".

The return for 2002 was negative at NOK -130 6 billion, distributed as follows:

Figures in thousands of NOK	31 12 2002	31 12 2001
Interest income	18 705 159	14 911 191
Dividends	4 428 514	2 738 851
Exchange rate gains/losses	-104 109 677	-16 242 683
Unrealised securities gains/losses	-27 071 528	-19 308 721
Realised securities gains/losses	-19 934 100	-4 190 744
Brokers' commissions	-877	-48 960
Profit/loss forward exchange trading	4 681	1 477
Gains/losses futures	-2 032 369	-1 816 099
Total return on investments	-130 010 197	-23 955 688
Accrued management remuneration	-559 835	-372 255
Net earned return	-130 570 032	-24 327 943

Repurchase/reverse repurchase agreements

Securities repurchase agreements are recorded under "Borrowing from foreign financial institutions". The book value (the transfer amount) of the repurchase agreements is NOK 208 932 1 million. The market

value of the securities is NOK 205 825 4 million.

The item "Money market investments in foreign financial institutions" includes securities repurchase agreements for a book value of NOK 172 020 4 million.

The Government Petroleum Fund's krone deposits in Norges Bank are composed of deposits and returns earned from the time the Fund was established in 1996 to the end of 2002.

In billions of NOK	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	TOTAL
Krone account 01 01	0 0	47 5	113 3	167 6	222 3	386 1	613 3	
Total krone deposits	47 5	60 9	32 8	24 5	150 0	251 5	125 8	693 0
Return	0 05	4 9	21 5	30 1	13 8	-24 3	-130 6	-84 5
Krone account 31 12	47 5	113 3	167 6	222 3	386 1	613 3	608 5	
Market value of Petroleum Fund's portfolio at 31 December	47 6	113 5	171 8	222 3	386 1	613 3	608 5	

Derivatives in the Government Petroleum Fund

At end-2002, listed equity index futures with a market value of NOK 2 456 1 million and listed interest rate futures with a market value of NOK 28 118 9 million had been purchased. Financial futures (interest rate futures) with a market value of NOK 22 829 6 million had been sold. Securities with a market value of NOK 981 9 had been pledged as collateral for the initial margin.

At end-2002, foreign exchange with a market value of NOK 11 423 0 million had been bought forward and foreign exchange for the same amount had been sold forward.

At end-2002, interest rate swaps with a market value of NOK 107 551 2 million had been sold, and interest rate swaps with a market value of NOK 108 836 1 million had been purchased.

principle for gold and changes in the Revaluation Fund are included in "Other capital".

Changes in "Other capital" in 2002 were as follows:

In thousands of NOK	
Other capital at 31 12 2001	3 736 553
Change in valuation principle for gold as from 01 01 2002	586 535
Other capital at 01 01 2002	4 323 088
Write-down of previously revalued assets in 2002	-270 877
Reduction in fair value of gold in 2002	-126 589
Other capital at 31 12 2002	3 925 622

Note 19. Other capital

In accordance with a letter from the Ministry of Finance, an item "Other capital", which includes the former Revaluation Fund, may be used. In addition to non-written down components of capitalised fixed assets expensed before 1994, the effect of the changes in the valuation principle made for gold in 1999 is also included in "Other capital". Changes in the valuation

Note 20. The Adjustment Fund

Adjustment Fund at 31 12 2001	36 347 165
Changes in 2002	
Increasing of Adjustment Fund through transfers from Treasury	+ 8 857 301
Deficit covered by the Adjustment Fund	- 23 691 494
Total changes	-14 834 193
Adjustment Fund at 31 12 2002	21 512 972

To the Supervisory Council of Norges Bank

Auditors' report for 2002

We have audited the annual financial statements of Norges Bank for 2002, which show a loss of NOK 24 088 960 thousand. We have also audited the information in the Executive Board's report on the financial statements and the proposal for covering the loss. The financial statements comprise the profit and loss account, balance sheet and notes to the accounts. The financial statements and the report on the financial statements are the responsibility of the Central Bank's Executive Board. Our responsibility is to express an opinion on the financial statements and other information, in accordance with the requirements of the Norwegian Act on Auditors and Auditing.

We have conducted our audit in accordance with the Norwegian Act on Auditing and Auditors, instructions issued by the Supervisory Council and good Norwegian auditing practice. Good auditing practice requires that we plan and conduct the audit so as to obtain reasonable assurance that the financial statements are free of material errors or omissions. An audit includes examining, on a test basis, the evidence supporting the information in the financial statements as well as assessing the accounting principles applied, significant estimates made by management and the contents and presentation of the financial statements. To the extent required by good auditing practice and our auditing instructions, our audit also includes a review of Norges Bank's asset management and its accounting and internal control systems. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.

The central bank's accounting principles are based on the Norwegian Accounting Act and good accounting practice in Norway, and take into account the special considerations that apply to a central bank. A more detailed presentation of these principles may be found in the notes to the accounts.

In our opinion:

- the financial statements have been presented in accordance with laws and regulations, and present the financial position of the Bank as of 31 December 2002 and the results of its operations for the financial year in accordance with the accounting principles outlined in the previous paragraph
- the management has fulfilled its duty of producing a proper and clearly set out registration and documentation of accounting information in accordance with the law and good accounting practice
- the information in the Executive Board's report on the financial statements and the Executive Board's proposal for covering the loss are consistent with the financial statements, and comply with the Norges Bank Act and guidelines adopted in the Council of State

Oslo, 5 February 2003

Svenn Erik Forsström
State Authorised Public Accountant (Norway)

Resolution of the Supervisory Council concerning the financial statements for 2002

Pursuant to Section 5, third paragraph, of the Act relating to Norges Bank and the Monetary System, the Supervisory Council adopted at its meeting of 20 February 2003 the following resolution, which, with reference to Section 28, second paragraph, is to be sent to the Ministry of Finance for submission to the King and communication to the Storting

The Supervisory Council has examined the Executive Board's proposal for the financial statements for 2001 for Norges Bank, and has taken note of the Executive Board's report on the accounts, the profit and loss account, the balance sheet and the notes to the accounts

Norges Bank's financial statements for 2002 show a deficit of NOK 24.1 billion, compared with a deficit of NOK 4.7 billion in 2001. The main reason for this is the appreciation of NOK against all the main currencies in the foreign exchange reserves. As a result, foreign exchange reserves translated into NOK showed exchange losses of NOK 24.3 billion in 2002, compared with losses of NOK 4.9 billion in 2001. Exchange losses due to the appreciation of the krone have no effect on the international purchasing power of the foreign exchange reserves. The decline in prices in the international securities markets in 2002 resulted in a capital loss of NOK 2.1 billion, compared with a loss of NOK 3.8 billion in 2001. Interest income from foreign investments came to NOK 8.7 billion, which is NOK 2.7 billion less than in 2001. Interest payments to the Treasury amounted to NOK 2.5 billion, while total interest payments to the Treasury in 2001 amounted to NOK 4.8 billion.

In accordance with the prevailing guidelines for the allocation and application of Norges Bank's profit or loss, originally established by the Council of State on 7 February 1986 and most recently amended by Royal Decree of 6 December 2002, the Supervisory Council adopted the following resolutions

- 1) The Supervisory Council has examined the Executive Board's proposal for the financial statements for 2002 for Norges Bank, dated 5 February 2003, and has taken note of the Executive Board's report on the financial statements, the profit and loss account, the balance sheet and the notes to the accounts
- 2) The Supervisory Council has no comments to the Auditors' Report dated 5 February 2003
- 3) The Supervisory Council approves Norges Bank's financial statements for 2002 as presented by the Executive Board, with the following allocations
 - 3.1 In accordance with a statement from the Ministry of Finance, the net sum of NOK 397.5 million is to be transferred from other capital to cover the write-down on previously written up assets
 - 3.2 In accordance with point 4 of the guidelines, the year's deficit after other allocations, NOK 23.7 billion, will be covered by a transfer from the Adjustment Fund
- 4) The Supervisory Council will forward the financial statement, the Executive Board's report on the financial statements, the auditors' report and the Supervisory Council's statement concerning the minutes of the meetings of the Executive Board to the Ministry of Finance, for submission to the King and communication to the Storting

Oslo, 20 February 2003

Mary Kvidal
Chairman of the Supervisory Council

Jens Marcussen
Deputy Chairman of the Supervisory Council

Resolution of the Supervisory Council concerning the minutes of the Executive Board meetings

Pursuant to Section 5, third paragraph, of the Act relating to Norges Bank and the Monetary System, the Supervisory Council adopted at its meeting of 20 February 2003 the following resolution, which, with reference to Section 28, second paragraph, is to be sent to the Ministry of Finance for submission to the King and communication to the Storting

The Supervisory Council has examined the minutes of the Executive Board meetings for 2002 and has received all the information requested

The Supervisory Council has no comments concerning the minutes which give grounds for a statement to the Ministry pursuant to Section 28, second paragraph, of the Norges Bank Act

Oslo, 20 February 2003

Mary Kvidal
Chairman of the Supervisory Council

Jens Marcussen
Deputy Chairman of the Supervisory Council

Resultatregnskap

Tall i hele 1000 kroner	Note	2002	2001	2000
Renteinntekter utland:				
Renter av bankinnskudd/utlån	2	2 170 968	3 226 943	2 584 568
Renter av ihendehaverobligasjoner og statskasseveksler	2,5	6 313 887	7 903 585	8 725 846
Andre renteinntekter		169 079	258 465	338 292
Aksjeutbytte BIS	7	15 221	14 959	14 373
Sum renteinntekter utland		8 669 155	11 403 952	11 663 079
Avkastning plasseringer for Statens petroleumsfond	18	-130 010 197	-23 955 688	14 178 454
Rentekostnader utland:				
Renter innskudd/innlån	2	1 881 050	2 425 249	1 752 469
Renter utenlandske kunder		15 557	41 971	44 175
Sum rentekostnader utland		1 896 607	2 467 220	1 796 644
Netto renteinntekter utland		-123 237 649	-15 018 956	24 044 889
Renteinntekter innland:				
Renter av ihendehaverobligasjoner		635 993	696 710	682 771
Renter av omsettelige sertifikater		0	8 265	158 910
Renter av utlån til banker		38 188	947 701	323 779
Renter av andre utlån		48 085	42 029	36 689
Sum renteinntekter innland		722 266	1 694 705	1 202 149
Rentekostnader innland				
Renter til statskassen	15	1 654 300	4 813 988	3 561 391
Renter (avkastning) Statens petroleumsfond	18	-130 010 197	-23 955 688	14 178 454
Renter til offentlige kontohavere	15	4 229	125 318	7 707
Renter til banker		2 876 431	1 082 317	1 012 364
Andre rentekostnader		6 126	9 883	9 726
Sum rentekostnader innland		-125 469 111	-17 924 182	18 769 642
Netto rentekostnader innland		-126 191 377	-19 618 887	17 567 493
Netto renteinntekter utland og innland		2 953 728	4 599 931	6 477 396
Dividende		402 293	136 379	0
Kursreguleringer:				
Netto kurstap(-)/gev på valuta	1,2	-24 442 031	-4 877 135	5 988 149
Netto kurstap(-)/gev på utenl. verdipap. og finansielle instr	1,2	-2 559 906	-3 912 645	1 582 116
Netto kurstap(-)/gev på norske verdipapirer	1	418 166	151 034	503 014
Netto kursreguleringer		-26 583 771	-8 638 746	8 073 279
Netto renteinntekter, dividende og kursreguleringer		-23 227 750	-3 902 436	14 550 675
Driftsinntekter:				
Gebyrer og provisjonsinntekter		18 566	88 726	126 693
Andre inntekter	13,18	651 294	465 555	458 418
Sum driftsinntekter		669 860	554 281	585 111

COMPANIES HOUSE

A09 07/06/2010 40
COMPANIES HOUSE

Driftskostnader	Note	2002	2001	2000
Lønn, honorarer og andre personalkostnader	16	445 625	501 887	555 713
Omstillingskostnader	16	70 877	103 037	129 860
Av- og nedskrivninger	11	123 668	108 391	120 249
Andre driftskostnader	13	890 898	672 531	608 386
Sum driftskostnader		1 531 068	1 385 846	1 414 208
Netto driftskostnader		861 208	831 565	829 097
Driftsresultat før avsetninger og tap på utlån/fordringer		-24 088 958	-4 734 001	13 721 578
Avsetninger og tap på utlån/fordringer	1	2	70	-37
Årets (under-) overskudd		-24 088 960	-4 734 071	13 721 615
Overføringer:				
Årets (under-) overskudd		-24 088 960	-4 734 071	13 721 615
Overført fra kursreguleringsfondet	20	23 691 494	4 725 769	0
Overført fra annen egenkapital	19	397 466	79 417	80 197
Til disposisjon		0	71 115	13 801 812
Avsatt til annen egenkapital	19	0	71 115	68 118
Disponert i alt		0	71 115	68 118

Balanse pr. 31.12 2002

		Tall i hele 1000 kroner	
EIENDELER	Note	2002	2001
Internasjonale reserver	1,2	224 179 147	212 123 800
Gull	3	2 805 880	2 932 674
Spesielle trekkrettigheter i Det internasjonale valutafond		2 189 733	3 191 702
Reservetransjeposisjon i Det internasjonale valutafond	4	6 886 165	6 532 763
Lån til Det internasjonale valutafond		834 145	1 164 892
Bankinnskudd - utlån utenlandske banker	6	87 913 980	55 446 825
Utenlandske ihendehaverobligasjoner (inkl statskassaveksler)	5,6	105 139 231	117 274 632
Utenlandske aksjer		16 357 360	22 951 890
Opptjente, ikke forfalte renter inkl korts fordringer		2 052 653	2 628 422
Plasseringer for Statens petroleumfond	18	608 474 538	613 317 485
Andre fordringer på utlandet		8 912 048	12 407 635
Det internasjonale valutafond	4	8 887 327	12 382 857
Aksjer i BIS	7	24 700	24 700
Andre innskudd i utlandet		21	78
Norske verdipapirer	1,8	12 837 536	11 523 342
Statssertifikater/statskassaveksler	8	2 087 695	2 450 649
Statsobligasjoner	8	10 749 841	9 072 693
Innenlandske utlån		653 679	15 743 002
Banker		2 794	15 140 000
Andre norske sektorer	9	650 885	603 002
Innskudd i norske banker		1 035 875	42 975
Andre innenlandske fordringer		1 620 988	1 057 411
Opptjente, ikke forfalte renter		408 033	329 156
Andre fordringer		1 191 200	701 265
Varebeholdning seddel- og myntproduksjon	1	21 755	26 990
Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	10	41 800	41 800
Varige driftsmidler	1,11,12	1 574 619	1 832 102
EIENDELER		859 330 230	868 089 552

Oslo, 5. februar 2003

Svein Gjerdem
leder

Jarle Bergo
nestleder

Sylvi R. Sørfohn

Trond R. Reinertsen

Vivi Lassen

		Tall i hele 1000 kroner	
GJELD OG EGENKAPITAL	Note	2002	2001
Gjeld til utlandet		62 772 707	56 211 296
Utenlandske banker		94 980	76 502
Innlån utenlandske banker	6	53 502 737	42 860 172
Utenlandske kunders folioinnskudd		9	662 140
Det internasjonale valutafond	4	8 887 588	12 383 147
Annen utenlandsk gjeld	7	287 393	229 335
Motverdi av tildelte spesielle trekkrettigheter		1 583 011	1 898 351
Statens petroleumsfonds fordringer	18	608 474 538	613 317 485
Statens petroleumsfonds kronekonto	18	608 474 538	613 317 485
Sedler og mynt i omlop	14	44 954 570	46 633 235
Sedler i omlop		40 836 071	42 743 609
Skillemynt i omlop		4 118 499	3 889 626
Innenlandske innskudd på foliokonto		111 893 018	106 662 794
Statskassen		52 491 753	83 502 622
Statens regnskapsførere		28 805	39 824
Statsforvaltningens fond		240 405	5 165
Banker		57 626 580	21 614 118
Statsbanker og statsforetak		1 427 268	1 405 602
Andre innskudd	9	78 207	95 463
Annen innenlansk gjeld		4 213 792	2 696 139
Innlån innenlandske banker	6	3 498 432	2 005 658
Påløpte, ikke forfalte renter		100 677	51 327
Annen gjeld	16	614 683	639 154
Egenkapital		25 438 594	40 670 252
Kursreguleringsfond	20	21 512 972	36 347 164
Annen egenkapital	11,19	3 925 622	4 323 088
GJELD OG EGENKAPITAL		859 330 230	868 089 552
Derivater solgt	1,17	30 879 001	23 164 887
Derivater kjøpt	1,17	34 262 328	28 989 742
Statens petroleumsfond, derivater solgt	18	143 088 671	109 491 630
Statens petroleumsfond derivater kjøpt	18	149 549 163	129 918 325
Tildelte, ikke betalte aksjer i BIS	7	309 557	324 329

Hovedstyret i Norges Bank

Sigbjørn Johnsen

Elisabeth Hunter

Jan Erik Martinsen
(ansattes representant)Sonja Blichfeldt Myhre
(ansattes representant)

Noter

Note 1. Regnskapsprinsipper

Generelt

Norges Bank er ikke skattepliktig for sin virksomhet. Videre er Norges Bank ikke underlagt regnskapsloven. Regnskapet er presentert i samsvar med lov og forskrifter, samt god regnskapsskikk i Norge, hensyn tatt de særlige forhold som gjelder for en sentralbank. Norges Bank avviker fra regnskapslovens bestemmelser dersom andre anbefalinger foreligger fra Det internasjonale pengefondet (IMF) eller praksis i andre sentralbanker. Norsk regnskapslovgivning avvikes på følgende punkter:

- Kontantstrømanalyse utarbeides ikke
- Gull verdsettes til markedsverdi fra og med 2002 selv om gull ikke omsettes

Norges Bank presenterer et valuteringsriktig regnskap. Verdipapirhandler registreres på handledato.

Norges Banks verdsettelsesprinsipper er etter avtale med Finansdepartementet fulgt for Petroleumsfondets portefølje.

Valuta

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner pr. 31.12.2002 etter markedskurser fra WM Reuter London 4 p.m. Inntekter og kostnader i valuta er omregnet til norske kroner etter kursen på transaksjonstidspunktet.

Verdipapirer

Porteføljen av utenlandske og norske verdipapirer er verdsatt til markedsverdi pr. 31.12.2002. Verdipapirene er klassifisert som kortsiktige, da de skal kunne være tilgjengelige for intervensjonsformål.

Finansielle instrumenter utenfor balansen

Finansielle instrumenter utenfor balansen er avtaler om fremtidig levering av valuta eller verdipapirer til en pris som fastsettes på avtaletidspunktet. For Norges Bank omfatter dette valutaterminkontrakter, financial futures og rentebytteavtaler.

Terminkontraktene er bokført til terminkurs. Termintillegg/-fradrag, futureskontrakter og rentebytteavtaler er verdsatt til markedsverdier pr. 31.12.2002. Endringene i markedsverdi er ført i resultatregnskapet under kursreguleringer.

Varelagervurdering

Beholdning av råvarer ved Seddeltrykkeriet og metallbeholdninger for myntproduksjon er vurdert til den laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. Varer i arbeid og ferdigvarer er vurdert til full tilvirkningskost, som omfatter direkte og indirekte variable og faste tilvirkningskostnader. Ukurans er hensyntatt.

Tap på utlån / fordringer

Konstaterte tap på utlån/fordringer er kostnadsført. Beregnede tap kostnadsføres etter en konkret vurdering av det enkelte engasjement. I balansen blir beregnede tap ført til reduksjon av utlånsmassen.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er i balansen oppført til anskaffelseskost tillegg oppskrivninger og fratrukket nedskrivninger og lineære, bedriftsøkonomiske avskrivninger. Banken har en betydelig samling kunst, gaver og museale gjenstander som blant annet medaljer, sedler og mynt. Denne er ikke verdsatt og balanseført.

Datterselskaper

Aksjer i datterselskaper blir bokført etter kostmetoden. Det utarbeides ikke konsernregnskap.

Note 2. Valutareserver

Totale internasjonale reserver utgjør 224,2 milliarder kroner, inkludert obligasjoner underlagt gjenkjøpsavtaler. Gjenkjøpsavtalene må ses i sammenheng med innlån utland, som inkl. påløpt rente utgjør 53,7 milliarder kroner. Videre inkluderer internasjonale reserver blant annet gullbeholdningen og fordringer på Det internasjonale valutafondet (IMF). Gullbeholdningen og fordringer på IMF inngår ikke i valutareservene. Netto valutareserver utgjør, etter fratrekk for obligasjoner underlagt gjenkjøpsavtaler og inngåtte avtaler om kjøp og salg av valuta på levering, 159,0 milliarder kroner.

Netto valutareserver pr 31 12 fremkommer slik

Tall i hele tusen kroner	2002	2001
Bankinnskudd/utlån utenlandske banker	87 913 980	55 446 826
Utenlandske ihendehaverobligasjoner og statskassaveksler	105 139 231	117 274 633
Utenlandske aksjer	16 357 360	22 951 890
Opplyente, ikke forfalte renter	2 042 370	2 628 422
- Opplyente renter utlån gull	-2 214	-6 585
- Opplyente renter IMF	-20 875	-24 386
Innlån utenlandske banker	-53 502 737	-42 860 172
- Påløpte renter innlån banker og rentebytteavtaler	-142 528	-58 434
Brutto valutareserver	157 784 587	155 352 194
- Valuta kjøpt på levering	4 383 481	3 632 684
- Valuta solgt på levering	-3 127 516	-1 862 505
Netto valutareserver	159 040 552	157 122 373

Avkastning netto valutareserver fremkommer slik

Tall i hele tusen kroner	2002	2001
Renteinntekter av bankinnskudd/utlån	2 170 968	3 226 943
- Renter utlån gull	-14 445	-33 363
Renteinntekter av ihendehaverobligasjoner og statskassaveksler	6 313 887	7 903 585
Rentekostnader innlån banker	-1 881 050	-2 425 249
Dividende aksjer	402 292	136 379
Netto renteinntekter og dividende	6 991 652	8 808 295
Kursregulering på utenlandske VP og fin instrumenter	-2 559 906	-3 836 781
- Reguleringer gull	126 589	-71 115
Inntekter terminhandel valuta	227	12 097
Netto kursregulering på valuta	-24 442 030	-4 877 135
- Korreksjon for kursregulering IMF	1 745 146	361 920
- Korreksjon for regulering gullbeholdning	-1 994	-611
- Korreksjon for regulering innenlandske plasseringer i valuta	128 230	90 956
Netto kursreguleringer	- 25 003 738	- 8 320 669
Avkastning netto valutareserver	- 18 012 086	487 626

Note 3. Gull

Gullbeholdningen er fra og med 2002 bokført til markedsverdi. Endringen i prinsipp medførte en oppskrivning av verdien på gull pr 01 01 02 med 586,5 millioner kroner. Effekten av prinsippendringen er tilført annen egenkapital, jf note 20. Markedsprisen pr 31 12 2002 (LME) var USD 342,75 pr unse rent gull, som tilsvarer en markedspris på 76 342,00 kroner pr kilo gull.

Pr 31 12 2002 var 33 494,7 kg av gullbarrene plas-

sert i kortsiktige utlån til internasjonale banker. Markedsverdi på det utlånte gullet var 2 557,1 millioner kroner.

Gullbeholdningen av barrer er redusert med 26,6 kg siden utgangen av 2001. Bakgrunnen for denne endringen er at det ved utlån av barrer ikke returneres nøyaktig samme vekt rent gull som det lånes ut. Vektdifferansen avregnes til markedsverdi på gull på tidspunktet for tilbakeleveringen.

Renter av utlån gull beløp seg i 2002 til 14,4 millioner kroner.

Gullbeholdningen består av	Vekt i kg 31 12 02	Markedsverdi pr 31 12 02 i mill kr	Vekt i kg 31 12 01	Markedsverdi pr 31 12 01 i mill kr
Barrer	33 582,7	2 563,8	33 609,3	2 679,8
Mynter*	3 171,4	242,1	3 171,4	252,9
	36 754,1	2 805,9	36 780,7	2 932,7

*Vekten på myntene er oppgitt i myntenes andel av rent gull. Det er benyttet samme markedspris for myntenes rene gullvekt som for barrer.

Note 4. Reservetransjeposisjon i Det internasjonale valutafond

Tall i millioner kroner	2002	2001
Norges kvote i Det internasjonale valutafond	15 773,5	18 915,6
Fondets beholdning av norske kroner	-8 887,3	-12 382,8
Reservetransjeposisjon	6 886,2	6 532,8

Reservetransjeposisjonen i Det internasjonale valutafond er klassifisert som «Internasjonale reserver». Fondets beholdning av norske kroner er presentert under «Andre fordringer på utlandet» i posten «Det internasjonale valutafond». Tilsvarende gjeldsbeløp, inklusive fondets arbeidskonto, totalt 8 887,6 millioner kroner er bokført under «Gjeld til utlandet» i posten «Det internasjonale valutafond».

Note 5. Utenlandske verdipapirer

Tall i millioner kroner	2002	2001
Sertifikater	566,6	0
Ihendchaverobligasjoner	104 572,6	117 274,6
Aksjer	16 357,4	22 951,9
Beholdn utenlandske verdipapirer 31.12	121 496,6	140 226,5

Plasseringene er gjort i markedsbaserte, finansielle omløpsaktiva som er verdsatt til markedsverdi.

Note 6. Gjenkjøps-/gjensalg-avtaler

Gjenkjøpsavtaler av verdipapirer i utenlandsk valuta er presentert under «Innlån utenlandske banker». Bokført verdi (overdragelsesbeløpet) av gjenkjøpsavtalene er 53,5 milliarder kroner. Markedsverdien av verdipapirene beløper seg til 52,6 milliarder kroner.

I linjen «Bankinnskudd – utlån utenlandske banker» under posten «Internasjonale reserver» inngår gjensalgavtaler av verdipapirer. Bokført verdi av gjensalgavtaler er 39,9 milliarder kroner.

Gjenkjøpsavtaler av verdipapirer i norske kroner er presentert under «Annen innenlandsk gjeld». Bokført verdi (overdragelsesbeløpet) av gjenkjøpsavtalene er 3,5 milliarder kroner. Markedsverdien av verdipapirene beløper seg til 3,4 milliarder kroner.

Note 7. Aksjer i Bank for International Settlement (BIS)

Norges Bank er i alt tildelt 8000 aksjer a 2500 Gold Francs i BIS. 4000 aksjer ble tildelt i 1931. Av disse ble 25 prosent betalt samme år. I 1970 ble Norges Bank tildelt ytterligere 4000 aksjer, hvorav 1000 fondsaksjer. Aksjene er bokført i balansen til 24,7 millioner kroner. Beløpet tilsvarer verdien av 4000 aksjer i 1931 til 7,2 millioner kroner, og verdien av 3000 aksjer i 1970 til 17,5 millioner kroner.

Norges Bank har en betinget forpliktelse til å betale de resterende 75 prosent av aksjene enten i Gold Francs eller i gull. Beregnet ut fra prisen på gull ved Londonbørsen pr. 31.12.2002 utgjør den betingede forpliktelsen 332,5 millioner kroner. Den delen av den betingede forpliktelsen som tilsvarer verdien av aksjene på tildelingstidspunktene er bokført under posten «Annen utenlandsk gjeld» med 22,9 millioner kroner. Resten av den betingede forpliktelsen, 309,6 millioner kroner, vises utenfor balansen. Mottatt utbytte av aksjer i BIS for 2002 utgjør 15,2 millioner kroner.

Note 8. Norske verdipapirer

Tall i millioner kroner	2002	2001
Stats sertifikater	2 087,7	2 450,6
Norske statsobligasjoner	10 423,1	8 352,4
Norske statsobligasjoner i valuta	326,7	720,3
Beholdn norske verdipapirer 31.12	12 837,5	11 523,3

Note 9. Lån til og innskudd fra ansatte og pensjonister

Tall i millioner kroner	2002	2001
Boliglån til ansatte og pensjonister	606,0	551,3
Andre utlån til ansatte	41,3	47,9
Sum utlån til ansatte 31.12	647,3	599,2
(Presenteres i linjen «Utlån andre norske sektorer»)		
Innskudd fra ansatte og pensjonister 31.12	56,2	62,7
(Presenteres i linjen «Innenlandske innskudd på foliokonto»)		

Note 10. Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Aksjer i Bankplassen Parkeringsanlegg A/S

Norges Bank eier 100 prosent av aksjene i Bankplassen Parkeringsanlegg A/S. Aksjene er bokført med kostpris kr 50 000, som tilsvarer aksjenes pålydende verdi. Norges Bank har skutt inn 34 millioner kroner for egne parkeringsplasser, og har i tillegg ytt 143,7 millioner kroner i ansvarlig lån, hvorav 29 millioner ble tilbakebetalt Norges Bank i perioden 1997 til 2002. I 2002 er det mottatt 7 millioner kroner i renteinntekter på utlånet. Avtale om salg av 4/5 av anlegget er undertegnet i 2001. Før overdragelse finner sted, gjenstår formaliteter knyttet til seksjonering av anlegget. 97 biloppstillingsplasser blir ikke solgt og kan benyttes av de ansatte.

Beregnet underskudd før skatt utgjør 0,1 millioner kroner.

Aksjer i Den Kongelige Mynt AS

Norges Bank eier 100 prosent av aksjene i Den Kongelige Mynt AS. Selskapets drift startet opp i 1. 1. 2001. Aksjekapital i selskapet er 25 millioner kroner som ble fullt ut innbetalt i 2000. Det pågår for tiden en prosess med sikte på salg av selskapet.

DKM AS har i 2002 oppnådd et resultat før skatt på 2,0 millioner kroner.

Aksjer i Norsk Kontantservice AS (NOKAS)

Norges Bank eier 33,5 prosent av aksjene i NOKAS. Selskapet ble sammen med en rekke banker etablert med driftsstart 1. 7. 2001. Aksjekapitalen er på 50 millioner kroner, hvorav Norges Bank har en eierandel på 33,5 prosent. Det er innbetalt 16,75 millioner kroner. NOKAS' foreløpige regnskap for 2002 estimerer et nullresultat.

Note 11. Anleggsmidler

Tall i hele tusen kroner

	Transport- midler, maskiner, EDB	Sikker- hets- anlegg	Maskiner, inventar	Bygg, byggnings- messige installa- sjoner	Bank- bygg	Anlegg under utførelse	Boliger	Tomter	Sum
Anskaffelses- kostnader pr. 1. 1.	140 803	54 809	62 346	509 920	1 728 555	48 589	2 950	93 299	2 641 271
+ Overført fra anlegg under utførelse	47 976					(47 976)			0
+ Tilgang	24 150	11 431	1 462			24 595			61 638
- Avgang	45 236	22 125	14 407	40 839	160 745	169	0	26 829	310 350
Korrekksjoner				(38 771)	38 771				0
Anskaffelseskostnader pr. 31. 12.	167 693	44 115	49 401	430 310	1 606 581	25 039	2 950	66 470	2 392 559
- Samlede av- og nedskrivninger	89 733	22 401	23 786	303 127	378 893	0	0	0	817 940
Bokført verdi pr. 31. 12.	77 960	21 714	25 615	127 183	1 227 688	25 039	2 950	66 470	1 574 619
Uavskrevet rest på tidligere oppskrivning	0	0	0	111 276	1 224 786	0	2 950	64 920	1 403 932
Årets ordinære avskrivning	22 552	5 119	5 463	37 120	53 414	0	0	0	123 668
Derav avskrivning på oppskrevne verdier	0	0	333	35 577	53 254	0	0	0	89 164
Avskrivningssats prosent	20	15	10	5	2	0	0	0	

Note 12. Fast eiendom

Norges Banks eiendommer pr 31 12 2002 er spesifisert nedenfor

Beliggenhet	Adresse	Byggeår (evt kjøpeår)	Senere bygge- prosjekter	Ferdig år	Bruttoareal inkl utleid og tjenesteleilighet
Bergen	Bradbenken 1 50% eierandel	1983/89	Rehabilitert/ombygd	1989/1990	5 364
Hammerfest	Sørøyt 10	1962	Rehabilitert	1995,99,01	1 462
Stavanger	Domkirkepl 3, Tomt, ca 5 000 kvm	1964	Rehabilitert	1991	3 254
Oslo	Bankpl 2 gnr 207 bnr 198	1978/86	Nybygg og rehabilitert	1986	65 000
	Bankpl 4 gnr 207, bnr 392	1899	Tidligere hovedsete*	1992	
	Bankplassen parkanlegg, gnr 207, bnr 28	1948			
Kurs- og feriesteder					
Venastul	Venabygd	1963	Rehabilitert	1993	2 000**
Vindåsen	Sundane, Tjøme	1948/56	Anneks reh	1960 1993	1 067
Utlandet					
New York					
Tjenesteleilighet	275 West 96th Street	1984			140

I Stavanger og Hammerfest finnes tjenesteleiligheter i tilknytning til banklokalene

*) Bortfestet til Staten i 80 år forfaller 21 11 2066 (Samtidsmuseet) Festekontrakt datert 21 11 1986 Oppsigelsesfrist senest innen 21 11 2065

**) Inkl bestyrerbolig og garasjeanlegg

I 2002 er bygningene ved tidligere distriktsavdelinger i Vardø, Bodø, Fredrikstad, Larvik, Lillehammer, Tromsø, Trondheim, Ålesund og tomt i Stavanger solgt Salgssum fratrukket salgsomkostninger utgjør 135,3 millioner Samlet medførte salgene et regnskapsmessig tap med 49,9 millioner kroner

Det er i januar 2003 inngått kontrakt om salg av bygninger i Bergen og Hammerfest I regnskapet er det gjort nedskrivning for forventet tap v/salg av eiendommene med til sammen 14 millioner kroner

Bygningen i Stavanger vil bli solgt når fremtidig plassering av NOKAS' virksomhet er klarlagt

Leide eiendommer

Banken har i 2002 hatt leieavtaler ved følgende eiendommer

Adresse	Løpetid	Areal	Leiekostnad 2002
Bodø	30 06 2007	774 kvm	424 300
Kristiansund	15 05 2008	486 kvm	466 929
Larvik	31 03 2007	38,4 kvm	78 000
Oslo (Lillehammer)	25 år f o m 1990	3 588 kvm	5 032 161
Vardø	30 06 2007	1 570 kvm	650 750
New York			
17 State Str ¹⁾	31 08 2007	330 kvm	817 000
London			
14 Ryder Court ¹⁾	08 06 2005	170 kvm	GBP 111 772 (inkl fellesutgifter)

¹⁾ Norges Bank leier i tillegg leiligheter i London og New York som stilles til disposisjon for personell som beordres til utekontorene

Note 13. Andre inntekter og andre kostnader

Fordeling av andre inntekter og andre driftskostnader på hovedposter

Tall i hele tusen kroner	2002	2001
Andre inntekter		
Totalt	651 294	465 555
Forvaltningshonorar Petroleumsfondet m fl	573 877	391 974
Husleieinntekter	20 806	15 680
Salg data-, regnskaps- og sikkerhetstjenester mm	22 587	9 376
Gevinst v/avg eiendommer og driftsmidler	12 491	12 701
Salgsinntekter NBS	17 537	27 125
Øvrige inntekter	3 996	8 699
Andre driftskostnader		
Totalt	890 898	672 491
Eksterne forvalter- og oppgjørstjenester	248 543	158 873
Tap ved salg driftsmidler og eiendommer	72 102	13 540
Depot-, transaksjons- og formidlingsavgifter	115 053	118 772
Sentralbanktjenester og kontantdepoter	50 395	32 199
Husleie drift av bygg m m	54 576	68 062
EDB-utstyr, vedlikehold, kontorm inventar mm	69 571	82 229
Konsulent- og datatjenester	144 216	47 070
Porto tele- og informasjon	25 576	28 965
Vareforbruk sedler og mynt	72 036	69 040
Øvrige kostnader	38 830	53 781

Note 14. Sedler og mynt

Bankens kassebeholdning er fratrukket gjeldsposten «sedler og mynt i omløp»

Norges Bank er pliktig til å innløse sedler og mynt i 10 år etter at det er truffet beslutning om at de utgår som tvungne betalingsmidler. I 2002 er regnskapet belastet for innløste/utgåtte sedler og mynter tilsvarende 3,9 millioner kroner.

Pr 31.12.2002 var det til sammen ca. 5,1 millioner jubileums- og minnemynter i omløp til en pålydende verdi av ca. 405,5 millioner kroner. Dette beløp er ikke inkludert i «sedler og mynt i omløp». Norges Bank har en plikt til å innløse myntene til pålydende verdi.

Note 15. Renter til staten

For den del av «Innskudd statskassen» som tilsvarer statens utenlandsgjeld, mottar staten den regnskapsmessige avkastning på en motsvarende, øremerket del av valutareservene (immuniseringsporteføljen). Avkastningen for 2002 var negativ med 807 millioner kroner.

Den resterende del av innskudd fra statskassen er i 2002 forrentet til 4,75 prosent p.a. i 1. kvartal, 4,0 prosent p.a. i 2. kvartal, 3,5 prosent p.a. i 3. kvartal og 4,5 prosent p.a. i 4. kvartal 2002. Dette gir en total rente

på 2 461,0 millioner kroner. Samme rentesatser gjelder for innskudd fra offentlige kontohavere som får rentegodtgjørelse for sine innskudd.

Note 16. Lønns- og pensjonsforhold

Sentralbanksjefens og visesentralbanksjefens lønn fastsettes av Finansdepartementet og utgjør i 2002 henholdsvis 1 112 900 og 904 100 kroner. I tillegg disponeres fri bil (fordel beregnet til henholdsvis 86 000 og 118 000 kroner) og fri telefon.

Full alderspensjon for sentralbanksjef og visesentralbanksjef utgjør 2/3 av den lønn som til enhver tid er fastsatt for stillingen. Alderspensjon løper fra fratreden, dog ikke fra før fylte 65 år. Opptjeningstiden for full pensjon er 12 år. Ved utgangen av 2002 er forpliktelsen aktuarberegnet til henholdsvis 1,6 og 4,0 millioner kroner når samordning med folketrygden er hensyntatt. Samordning med øvrige arbeidsgivere er ikke med i beregningen. Endringen i 2002, som utgjør henholdsvis 0,4 og 0,5 millioner kroner (inkl. arbeidsgiveravgift), er belastet Norges Banks drift.

Representantskapets og hovedstyrets samlede kostnader utgjør 2,7 millioner kroner i 2002.

Norges Banks samlede pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser som ikke dekkes av pensjonskassen (spesielle pensjoner, avtalte førtidspensjoner, bevilgede pensjoner og ventelønn) inngår i Norges Banks balanse under posten «annen gjeld» med 283,5 millioner kroner. Pensjonsforpliktelser er aktuarberegnet til 216,4 millioner kroner etter norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader (NRS-P). I beregningen er forutsetninger om 6,5 prosent diskonteringsrente, 2,5 prosent pensjonsregulering, 2,5 prosent G-regulering, 3 prosent fremtidig lønnsvekst og standard avtrapping (turn-over) lagt til grunn. Dette tallet omfatter ikke inngåtte avtaler om ventelønn og førtidspensjoner som først blir effektive i 2003 eller senere. Denne forpliktelsen er anslått til 67,1 millioner kroner og inngår i totalforpliktelsen.

Pensjonskostnader belastet driften i 2002

Totale pensjonskostnader i 2002 (inkludert ventelønn og førtidspensjoner) beløper seg til 69,0 millioner kroner. Dette består av 41,2 millioner kroner som er belastet bankens driftsregnskap. I tillegg er resultatregnskapet belastet med 27,8 millioner kroner som utgjør økningen i pensjonsforpliktelsen (inkludert ventelønn og førtidspensjoner) fra utgangen av 2001 (255,7 millioner kroner) til utgangen av 2002 (283,5 millioner kroner).

Omstillingskostnader

Kostnadene knyttet til studiepakker, ventelønns- og førtidspensjoner utgjorde 70,9 millioner kroner i 2002. Dette fordeler seg med 43,5 millioner kroner i løpende utbetalinger i 2002 og 27,4 millioner kroner i økt fremtidig forpliktelse. Kostnadene (som i hovedsak inngår i omtalen av pensjonskostnader over driften) er presentert i linjen «Omstillingskostnader». Fremtidig forpliktelse knyttet til omstruktureringer utgjør 240,8 millioner kroner ved utgangen av 2002.

Pensjonskassen (sikrede pensjoner)

Norges Banks ordinære pensjonsforpliktelse dekkes gjennom Norges Banks pensjonskasse, som er organisert som egen stiftelse. Banken garanterer for pensjonskassens utbetalinger. Norges Banks tilskudd for 2002 er dekket av midler i pensjonskassens premiefond.

Forsikringsteknisk beregnet pensjonsforpliktelse utgjør 1 482,0 millioner kroner pr. 31.12.2002 med bakgrunn i oppgjør foretatt av aktuar. Oppgjøret bygger på tilsvarende prinsipper som ble lagt til grunn ved oppgjøret for 2001. Beregningene er basert på en diskonteringsrente på 4 prosent. Forutsetningene om dødelighet, uførhet og andre demografiske faktorer er basert på standard K 1963 grunnlaget i kollektiv pensjonsforsikring. I pensjonsforpliktelsene er det innregnet et tillegg for fremtidige administrasjonskostnader på 3 prosent. Beregning av pensjonsforpliktelser for

den enkelte tar utgangspunkt i den pensjonsytelse vedkommende har opptjent eller mottar pr. 31.12.2002. Pensjonsforpliktelsene svarer til beregnet kontantverdi av opptjent ytelse.

Antall personer i banken som omfattes av pensjonsordningen, utgjør 2 477 fordelt på 1 002 løpende pensjoner, 1 092 aktive medlemmer og 383 som er fratrådt med oppsatte rettigheter. Inkludert i tallet på aktive medlemmer er 287 personer ved selskapene Den Kongelige Mynt AS og Norsk Kontantservice AS.

Pensjonsforpliktelsen beregnet etter regnskapsstandard for pensjoner (PBO) utgjør 1 336,8 millioner kroner. I beregningen er forutsetninger om 6,5 prosent diskonteringsrente, 2,5 prosent pensjonsregulering, 2,5 prosent G-regulering, 3 prosent fremtidig lønnsvekst og standard avtrapping (turn-over) lagt til grunn. Pensjonsmidler verdsatt til virkelig verdi overstiger den beregnede forpliktelsen med 40,5 millioner kroner. Beløpet er ikke balanseført.

Note 17. Valutaterminforretninger og derivater

Norges Bank benytter seg av valutaterminforretninger, børsnoterte futureskontrakter og rentebytteavtaler (renteswapper) som ledd i styringen av rente- og valutarisiko for valutareservene.

Valutaterminforretninger

Valutaterminforretninger er avtaler om kjøp eller salg av valuta på et fremtidig tidspunkt til fastsatt kurs. Pr. 31.12.2002 var det kjøpt valuta på termin for 4 383,5 millioner kroner og solgt valuta på termin for 3 127,5 millioner kroner.

Derivater

Finansielle futures

Børsnoterte futureskontrakter er avtaler om å kjøpe eller selge en standard mengde av et finansielt instrument, verdien av en aksjeindeks eller utenlandsk valuta på en fremtidig dato til en pris fastsatt ved kontraktsinngåelsen. Ved utgangen av 2002 var det kjøpt børsnoterte renteterminkontrakter med markedsverdi 7 270,6 millioner kroner. I tillegg var det kjøpt børsnoterte aksjeindeksfutures med markedsverdi 289,9 millioner kroner. Det var solgt børsnoterte renteterminkontrakter med en markedsverdi på 5 170,0 millioner kroner.

Det er stilt sikkerhet i verdipapirer for initialmarginen, og markedsverdien av verdipapirene utgjorde 361,1 millioner kroner pr. 31.12.2002.

Rentebytteavtaler

En swap er en avtale mellom to parter om å utveksle betalinger på flere gitte framtidige tidspunkter i henhold til et sett med regler spesifisert i avtalen. En rentebytteavtale (renteswap) er en avtale der begge parter betalingsforpliktelser er bestemt av rentesatser som er faste eller gitt en utvikling i en spesifisert referanse-

rente, multiplisert med en tenkt hovedstol. Netto markedsverdi beregnes ved å neddiskontere de fremtidige kontantstrømmene i rentebytteavtalene. Ved utgangen av 2002 var det solgt rentebytteavtaler med markedsverdi 22 581,4 millioner kroner og kjøpt rentebytteavtaler med markedsverdi 22 318,3 millioner kroner.

Note 18. Statens petroleumsfond

Statens petroleumsfond har pr 31 12 2002 et kroneinnskudd i Norges Bank på 608,5 milliarder kroner. Motverdien av kronebeløpet er investert i utenlandsk valuta i en egen øremerket portefølje.

Petroleumsfondets portefølje fordeler seg på følgende instrumenter

Tall i hele tusen kroner	31 12 2002	31 12 2001
Kortsiktige fordringer inkl. innskudd i utenlandske banker	9 877 743	20 002 123
Pengemarkedsplasseringer i utenlandske finansinstitusjoner mot sikkerhet i verdipapirer	188 229 945	121 848 011
Innlån fra utenlandske finansinstitusjoner mot sikkerhet i verdipapirer	-209 803 763	-119 092 695
Utenlandske rentebærende verdipapirer	394 253 546	350 008 902
Utenlandske aksjer	226 354 150	240 884 381
Regulering av terminkontrakter	122 752	39 018
Total portefølje før forvaltningsgodtgjørelse	609 034 373	613 689 740
Påløpt forvaltningsgodtgjørelse	-559 835	-372 255
Total portefølje regnskapsført verdi	608 474 538	613 317 485

Norges Banks forvaltningsgodtgjørelse er inkludert i linjen «Andre inntekter» med 559,8 millioner kroner.

Avkastningen for 2002 er negativ med -130,6 milliarder kroner og fordeler seg som følger

Tall i hele tusen kroner	31 12 2002	31 12 2001
Rentelementer	18 705 159	14 911 191
Dividende	4 428 514	2 738 851
Kursregulering på valuta	-104 109 677	-16 242 683
Urealisert kursregulering på verdipapirer	-27 071 528	-19 308 721
Realisert kursregulering på verdipapirer	-19 934 100	-4 190 744
Kurtasje	-877	-48 960
Resultat terminhandel valuta	4 681	1 477
Gevinst/tap futures	-2 032 369	-1 816 099
Total avkastning av plasseringer	-130 010 197	-23 955 688
Påløpt forvaltningsgodtgjørelse	-559 835	-372 255
Netto opptjent avkastning	-130 570 032	-24 327 943

Gjenkjøps-/gjensalgssavtaler

Gjenkjøpsavtaler av verdipapirer er presentert under «Innlån fra utenlandske finansinstitusjoner» i tabellen over Bokført verdi, dvs. overdragelsesbeløpet, av gjenkjøpsavtalene er 208 932,1 millioner kroner.

Markedsverdien av verdipapirene beløper seg til 205 825,4 millioner kroner.

I linjen «Pengemarkedsplasseringer i utenlandske finansinstitusjoner» inngår gjensalgssavtaler av verdipapirer til bokført verdi 172 020,4 millioner kroner.

Statens petroleumsfonds kroneinnskudd i Norges Bank er sammensatt av innskudd og opptjent avkastning fra fondets opprettelse i 1996 til utgangen av 2002.

Tall i milliarder kroner	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	TOTAL
Kronekonto pr 01 01	0,0	47,5	113,3	167,6	222,3	386,1	613,3	
Sum kroneinnskudd	47,5	60,9	32,8	24,5	150,0	251,5	125,8	693,0
Avkastning	0,05	4,9	21,5	30,1	13,8	-24,3	-130,6	-84,5
Kronekonto 31 12	47,5	113,3	167,6	222,3	386,1	613,3	608,5	
Petroleumsfondets portefølje pr 31 12 til markedsverdi	47,6	113,5	171,8	222,3	386,1	613,3	608,5	

Derivater i Statens petroleumsfond

Ved utgangen av 2002 var det kjøpt børsnoterte aksjeindeksfutures med markedsverdi 2 456,1 millioner kroner og kjøpt børsnoterte rentefutures med markedsverdi 28 118,9 millioner kroner. Det er solgt rentefutures med markedsverdi 22 829,6 millioner kroner. Det er stilt sikkerhet i verdipapirer for initialmarginen, markedsverdien av sikkerhetsstillelsen utgjør 981,9 millioner kroner.

Ved utgangen av 2002 var det kjøpt valuta på termin med markedsverdi 11 423,0 millioner kroner og solgt valuta på termin med samme beløp.

Ved utgangen av 2002 var det kjøpt rentebytteavtaler med markedsverdi 107 551,2 millioner kroner og solgt rentebytteavtaler med markedsverdi 108 836,1 millioner kroner.

beholdningen og endringer i oppskrivningsfondet henføres til annen egenkapital.

Annen egenkapital har hatt følgende bevegelse i 2002

Tall i 1000 kroner	
Annen egenkapital pr 31.12.2001	3 736 553
Endring i verdsettelsesprinsipp for gull fra 01.01.2002	586 535
Annen egenkapital pr 01.01.2002	4 323 088
Nedskrevet på tidligere oppskrevne verdier i 2002	-270 877
Reduksjon i virkelig verdi gull i 2002	-126 589
Annen egenkapital pr 31.12.2002	3 925 622

Note 20. Kursreguleringsfondet

Kursreguleringsfondet pr 31.12.2001	36 347 165
Endringer i 2002	
Styrking av kursreguleringsfondet ved tilførsel fra staten	+8 857 301
Underskudd som dekkes av kursreguleringsfondet	-23 691 494
Sum endringer	-14 834 193
Kursreguleringsfondet pr 31.12.2002	21 512 972

Note 19. Annen egenkapital

I henhold til brev fra Finansdepartementet er det anledning til å benytte annen egenkapital, hvor blant annet tidligere oppskrivningsfond inngår. I tillegg til å inneholde den ikke nedskrevne del av aktiverte, tidligere kostnadsførte driftsmidler i 1994, er effekten av endringer av verdsettelsesprinsipp for gull i 1999 tilført annen egenkapital. Endringer i verdsettelse av gull-

Til Norges Banks representantskap

Revisjonsberetning for 2002

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Bank for 2002, som viser et underskudd på kr 24 088 960 tusen. Vi har også revidert opplysningene i hovedstyrets regnskapsberetning om årsregnskapet og forslaget til disponering av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Årsregnskapet og regnskapsberetningen er avgitt av sentralbankens hovedstyre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven, instruks fastsatt av representantskapet og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk og vår revisjonsinstruks, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av sentralbankens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Sentralbankens regnskapsprinsipper bygger på regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge, hensyn tatt til særlige forhold som gjelder for en sentralbank. Vi viser til nærmere omtale av dette i notene til årsregnskapet.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for bankens økonomiske stilling 31. desember 2002 og for resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med regnskapsprinsippene som er omtalt i avsnittet over
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk i Norge
- opplysningene i regnskapsberetningen om årsregnskapet og hovedstyrets forslag til disponering av årets underskudd er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov om Norges Bank og retningslinjer vedtatt i statsråd

Oslo, den 5. februar 2003

Svenn Erik Forsstrøm
Statsautorisert revisor

Representantskapets vedtak om regnskapet for 2002

Med hjemmel i lov om Norges Bank og pengevesenet, §5 tredje ledd, gjorde representantskapet i sitt møte 20 februar 2003 følgende vedtak, som med henvisning til §28 annet ledd, sendes Finansdepartementet for å forelegges Kongen og meddeles Stortinget

Representantskapet har behandlet hovedstyrets forslag til årsregnskap 2002 for Norges Bank og har tatt til etterretning hovedstyrets regnskapsberetning, resultatregnskap, balanse og noter

Norges Banks årsresultat for 2002 viser et underskudd på 24,1 milliarder kroner, mot et underskudd på 4,7 milliarder kroner i 2001. Hovedårsaken til dette er styrkingen av den norske kronen mot alle hovedvalutaer i valuta-reservene. Dette har medført at valutabeholdningen omregnet til norske kroner viser kurstap på valuta med i alt 24,3 milliarder kroner i 2002, mot kurstap i 2001 på 4,9 milliarder kroner. Kurstap som skyldes styrket kronekurs har ikke betydning for valutareservenes internasjonale kjøpekraft. Kursfallet i de internasjonale verdipapirmarkedene i 2002 har medført et tap på 2,1 milliarder kroner, mot et kurstap i 2001 på 3,8 milliarder kroner. Videre utgjør renteinntekter av plasseringer i utlandet 8,7 milliarder kroner, som er 2,7 milliarder kroner mindre enn i 2001. Renter betalt til statskassen var 2,5 milliarder kroner, mens totale rentekostnader i 2001 til statskassen utgjorde 4,8 milliarder kroner.

I henhold til gjeldende retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks resultat, opprinnelig vedtatt i statsråd 7 februar 1986, endret senest ved kgl res 6 desember 2002, gjorde representantskapet slikt vedtak

- 1) Representantskapet har behandlet hovedstyrets forslag til årsregnskap 2002 datert 05.02.03 for Norges Bank og har tatt til etterretning hovedstyrets regnskapsberetning, resultatregnskap, balanse og noter
- 2) Revisjonsberetning datert 5 februar 2003 gir ikke grunnlag for merknader fra representantskapet
- 3) Representantskapet fastsetter det fremlagte årsregnskap som Norges Banks regnskap for 2002 og vedtar følgende disponering
 - 3.1 I samsvar med uttalelse fra Finansdepartementet overføres netto 397,5 millioner kroner fra annen egenkapital til dekning av nedskrivning på tidligere oppskrevne eiendeler
 - 3.2 I henhold til retningslinjenes pkt 4 dekkes årets underskudd etter øvrige disponeringer, 23,7 milliarder kroner, ved overføring fra kursreguleringsfondet
- 4) Representantskapet oversender årsregnskapet med hovedstyrets regnskapsberetning, revisjonsberetningen og representantskapets uttalelse om hovedstyrets protokoller til Finansdepartementet for å forelegges Kongen og meddeles Stortinget

Oslo, 20 februar 2003

Mary Kvidal
Representantskapets leder

Jens Marcussen
Representantskapets nestleder

Representantskapets vedtak om hovedstyrets protokoller

Med hjemmel i lov om Norges Bank og pengevesenet, §5 tredje ledd, gjorde representantskapet i sitt møte 20 februar 2003 følgende vedtak, som med henvisning til §28 annet ledd, sendes Finansdepartementet for å forelegges Kongen og meddeles Stortinget

Representantskapet har fortløpende behandlet hovedstyrets protokoller for 2002 og har mottatt alle de opplysninger det har bedt om

Representantskapet har ikke hatt merknader til protokollene som gir grunn for uttalelse til departementet etter sentralbankloven §28 annet ledd

Oslo, 20 februar 2003

Mary Kvidal
Representantskapets leder

Jens Marcussen
Representantskapets nestleder